ומה ראיה מסתברא כו'. פי' בקונטרס' דלמא דאתא כמי למעוטי אכלתי ולא אכלתי ואין ומה ראיה שבגמרא כן אלא וגימא איפכא וגראה לפרש ומה ראיה פירוש דמפי הוה לן לאוקמה כולה כר' ישמעאל ומיהו ריש"א דומיא דסיפא דתרוייהו למעוטי אכלתי ולא אכלתי וריש"א למעוטי מקרבן ומלקות מ"ל סיפא למעוטי אוכל ולא אכל ממלקות ריש"א למעוטי אכלתי ולא אכלתי מקרבן ואתי כולה כר' ישמעאל ולאו אדרבי יוחנן קפריך וזה הפירוש גראה יותר דמסברא אין לנו למעט אכלתי ולא אכלתי ממלקות כדי להקשות לר' יוחנן ומשני מסתברא כו' והוא הדין דה"מ לעטויי דניחא ליה לאוקומה כר"ע דכולהו סתמי כוותיה* : *) **היכן** מצינו באוכל כל שהוא חייב כו'. ואע"ג דבמפרש כל שהוא חייב כדאמר בגמרא סתמא דמילתא דעתו לסתם אכילות שבתורה: ***היכן** מצינו במדבר ומביא קרבן כו'. הלכך כיון דמתיר דעתו אכל שהוא: **כרבי** שמעון סבירא ליה. ר' יוחנן דאית ליה בפרק בתרא דיומא (דף עד.) דתלי שיעור איסור מן התורה אחי שפיר כרבנן דבתלי שיעור ליכא מלקות אלא איסור בעלמא וכסוף פרק גיד הנשה (חולין לח.) מוכח בהדיא דכרבנן סבירא ליה ובפרק אלו טובחין (פסחים מג:) קאמר רבי יוחנן דבכל התורה אין היתר מלטרף לאיסור חוץ מאיסורי נזיר ואי כל שהוא למכות למה לי לירוף* : **ולא** אמרו כזית אלא לענין קרבן. ודוקא בשאר איסור בעינן כזית לקרבן שהקרבן אלו בכרת וזדונו בכרת לא הוי אלא בכזית אבל בשבועת בטוי דאין בו כרת אלא לאו והקרבן אלו בלאו כי היכי דלוקין אכל שהוא מביא קרבן אכל שהוא: **ואי** ס"ד כרבי שמעון סבירא ליה למה לי לירוף. תימה דלמא שאני הכא דגלי קרא כדדרשינן בחלו טובחין (פסחים דף מג: וסס) ובפ' ג' מינים (נזיר לה:) ממשרת וכל משרת וי"ל דאי סבירא ליה כר"ש הוה מוקי ליה לקרא למילתא אחריתי: והרי

[כדאיתא בסנהדרין פו.]
*)[שייך לעיל מסעה יט:]

[גם זה שייך שם]

[ופ"ש תוס' פסחים מד. ד"ה לענין]

[תיכף תרוייהו נדפס בטעות וכן נקמן כב: וכ: וכן ביומא עג: ליתא ולכאורה נקמן נדפס כדף כב: גלגו על הגליון בשם רש"ל רב ומשמעל דאמרי תרוייהו וכן מלאתי בספר רש"ל עצמו שכתב כן ולא ידעתי למה עמד לדיק אם דרכו ולכאורה בכתה כמוקדם ועוד תמוה עוכא ממה דליתא כב: בשלמא לר' יוחנן לא אמר כרי מ"ש לא אמר כר' יוחנן כו' כרי להדיא דעיקר הגיהסא רב ושמואל ור' יוחנן דאמרי ועי' בתוס' חולין קג. ד"ה מר סבר וכו' כתבו להדיא דר' יוחנן אמר בטוגיא דהכא בכולל וכו'] [*תרוייהו] בכולל דברים המתרין עם דברים האסורין) ור"ל אמר אי אתה מוצא אלא (א) במפרש חצי שיעור ואליבא דרבנן אי) בסתם ואליבא דר' עקיבא דאמר אדם אוסר עצמו בכל שהוא, ואי ס"ד בעלמא כר' שמעון סבירא ליה, כל שהוא נמי מושבע ועומד מהר סיני הוא, אלא לאו שמע מינה בעלמא כרבנן סבירא ליה שמע מינה: אמרו לו לרבי עקיבא היכן מצינו כו': ולא והרי נמלה? בבריה שאני, *(והרי הקדש? הא בעינן שוה פרוטה, והרי מפרש? *מפרש נמי כבריה דמי, והרי עפר. אלא

תיפשוט

גזיר דילפינן לה 'ממשרת-וכל משרת' במסכת פסחים (דף מג:): **מייב**. קרבן שבועה: **ור"ש פומר**. שהרי מושבע ועומד מהר סיני על הגבולות ואין שבועה חלה על מצוה דתלקמן: **בכולל דברים המתרין כו'**. כלומר אם היה נשבע על הגבולות לבדן לא היתה שבועה חלה, אבל זה שאמר "לא אוכל" סתם כלל דברים המתרין והאסורין יחד ומיגו דחיילא שבועה על המותרין חיילא נמי אדברים האסורין באיסור שבועה **ור"ש** ליה לא 'איסור חל על איסור אפי' ע"י כולל: **ורישא קים ליה דמר**. טעמא דרבנן לאו משום כולל הוא דלא אמרינן כולל באיסורי שבועה כדמפרש ריש לקים טעמא לקמן: **אי אסתם מוגלא**. שיתחייב אלא בחלי שיעור שאינו מושבע עליו מהר סיני ומשום שבועה מיחייב (ב) במפרש "שלא אוכל חלי שיעור" ואליבא דרבנן דמתניתין דאמרי דסתם לין דעתו לכל שהוא וכמפרש מודו: (ג) **בסתם**. מליה מוקמת לה אליבא דר"ע דאמר אדם הנשבע "לא אוכל" סתם-דעתו לאסור עצמו בכל שהוא: **וסרי נמלה**. וכן כל בריה קטנה דלדברי הכל חייב מלקות דתנן בסמ' מכות (דף יג.) אמר ר"ש אי אתם מודים באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב אמרו לו מפני שהיא כבריה: **וסרי סקדש**. שהוא מתחייב מעילה בשוה פרוטה (אמי' בפתות מזיין): **ומשני הא בעינן שוה פרוטה**. שזה שיעורו: **וסרי מפרש**. שבועה שלא אוכל כל שהוא ואכל כל שהוא חייב: **מפרש נמי כבריה דמי**. מפרש דשבועה כבריה. בשאר איסורין דמי, בריה טעמא מאי, משום דחיישינן (מפרש) נמי איהו אתי לאסרה עליה: **ובבי עפר**. האומר "שבועה שלא אוכל עפר" דקס"ד דכיון דלאו בר אכילה לא שייך ביה 'שיעור אכילה' וחייב בכל שהוא:

תיפשוט

אימא סיפא זו היא שבועת שוא שחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה פטור זו היא למעוטי מאי, מאי לאו למעוטי "אכלתי ולא אכלתי" דלא לקי, לא, זו היא דעל שגגתה פטור מקרבן אבל "אכלתי ולא אכלתי" על שגגתה חייב קרבן ור"ע היא דמחייב לשעבר כלהבא, הא אמרת ריש"א ר' ישמעאל היא, ריש"א רבי ישמעאל וסיפא רבי עקיבא, כולה ר"ע, וריש"א לאו למעוטי "אכלתי ולא אכלתי" מקרבן אלא למעוטי אוכל ולא אכל ממלקות אבל קרבן מיחייב, ומאי שנא? מסתברא קאי בלהבא ממעט להבא, קאי בלהבא ממעט לשעבר: "שבועה שלא אוכל ואכל כל שהוא חייב כו'": איבעיא להו: ר"ע בכל התורה כולה כר"ש ס"ל דמחייב במשהו? דתניא ר"ש אומר כל שהוא למכות ולא אמרו כזית אלא לענין קרבן ובדין הוא דבעי איפלוגי בעלמא והאי דקא מיפלגי הכא להודיעך כוחן דרבנן דאף ע"ג דאיכא למימר 'הואיל ומפרש חייב סתם נמי חייב' מא משמע לן דפטרי, אי בלהבא בעלמא כרבנן, סבירא ליה והכא היינו טעמא 'הואיל ומפרש חייב סתם נמי חייב'? ת"ש דאמרו לו לר"ע היכן מצינו באוכל כל שהוא חייב שזה חייב ואם אתא לימא להו אנא בכל התורה כולה כר"ש סבירא לי, לדברי הם דרבנן דאמר להו: לדידי בכל התורה כולה כר"ש סבירא לי לדידכו אודו לי מידא 'הואיל ומפרש חייב סתם נמי חייב', ואמרו ליה רבנן לא, הא שמע ר"ע אומר "נזיר ששרה פתו ביין ויש בה כדי לצרף בזית חייב ואי סלקא דעתך בעלמא כר"ש סבירא ליה למה לי לצרף, ועוד תנן *שבועה שלא אוכל ואכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים חייב ור' שמעון פוטר והוינן בה *אמאי חייב מושבע מהר סיני הוא, *(רב ושמואל ור' יוחנן דאמרי תרוייהו) בכולל דברים המתרין עם דברים האסורין) ור"ל אמר אי אתה מוצא אלא (א) במפרש חצי שיעור ואליבא דרבנן אי) בסתם ואליבא דר' עקיבא דאמר אדם אוסר עצמו בכל שהוא, ואי ס"ד בעלמא כר' שמעון סבירא ליה, כל שהוא נמי מושבע ועומד מהר סיני הוא, אלא לאו שמע מינה בעלמא כרבנן סבירא ליה שמע מינה: אמרו לו לרבי עקיבא היכן מצינו כו': ולא והרי נמלה? בבריה שאני, *(והרי הקדש? הא בעינן שוה פרוטה, והרי מפרש? *מפרש נמי כבריה דמי, והרי עפר. אלא

תיפשוט

(מתנה לקמן כג.)

פיסא סיפא. דקתני בתר דהך "איזו היא שבועת שוא נשבע לשבוע את הידוע-לאדם אמר על עמוד של אבן שהוא של זהב כו' זו היא שבועת שוא שחייבין כו': **לאו למעוטי אכלתי ולא אכלתי**. דלא דרשינן לשוא בתס אינו ענין: **ור"ע היא דמחייב**. קרבן על שעבר ומיהו בשבועת שוא מודה דליית בה קרבן אף ע"ג דדריש ריבויי ומיעוטי ואתרבאי שבועת בטוי לשעבר אהני מיעוטא לשבועת שוא שהוא ביכר דכר שאי אפשר כדאמרינן לקמן (דף כו.) ומאי מיעט מיעט מלוה דהוית שבועת שוא דבמתני' קאי ומני נשבע לבטל את המלוה בשבועת שוא: **אלא למעוטי אוכל ולא אכל ממלקות**. הכי קאמר זו היא "לא אוכל" ואכל דחייבין על זדונה מכות דהוה ליה לאו שיש בו מעשה אכל "אוכל" ולא אכל לא לקי: **ומאי שנא**. כלומר היכי משמע ממתניתין דלמעוטי "אוכל" ולא אכל (ב) דלמא למעוטי נמי אכלתי ולא אכלתי ותיקשי לך: **ממעט לשעבר**. בתמיה: **מיבעיא להו ר' עקיבא**. דאמר במתניתין סתם אכילה דשבועה בכל שהוא: **בכל הסורה**. בכל שאר איסורין נמי כר"ש סבירא ליה דאמר סתם אכילה שבכל התורה כל שהוא: **דסבירא ר"ש אומר כל שהוא**. בכל האיסורין: **למכות**. בהתראה: **ולא אמרו בכזית**. הלכה למשה מסיני אלא לענין קרבן דשגגת כרת הלך הכא אפי' לקרבן דקרבן שבועה על חילוף שבועה בא וכיון דאכילה בכל שהוא היא הרי אסר עצמו בשבועתו בכל שהוא וכשאכל כל שהוא החליף את שבועתו: **ובדין הוא דליפלגו בעלמא**. בשאר איסורין ומלקות בפלוגתיה דר"ש ורבנן: **ומאי דאיפלגו** דאיכא למימר הואיל ואם פירש שבועה שלא אוכל כל שהוא חייב שהרי החליף שבועתו: **פסס נמי חייב**. שם לומר שהנשבע אין דעתו על 'אכילה של תורה' אלא אחר נשון בני אדם 'וכל שהוא' נתכוין לאסור את עצמו: **קמ"ל דאפרי**. דקסברי אין דעתו אלא על שיעור אכילה: **לו דלמא**. סתם נמי חייב דסתם נמי כמפרש דמי שדעתו היתה על כל שהוא: **ואם איתא**. דכר"ש סבירא ליה: **אודו לי מיסא כו'**. דהכי (ג) אהדר להו שזה מדבר ומביא קרבן וכיון דקרבן על חילוף דיבורו חייב שאף זה החליף דיבורו שהנשבע דעתו על כל שהוא והרי סתם שלו כמפרש: **ויש בו כדי לצרף בזית**. בין פת ויין: **חייב**. דהיתר מלטרף לאיסור באיסורי

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומאי שנא וכו' דלמא למעוטי. נ"ב ר"ל ולא"ל דיוטיו ריש דומיא דסיפא דתרוייהו למעוטי מלאכלתי ולא אכלתי ריש למעוטי מלקות וסיפא לקרבן וכו' ע"ש: (ב) שם ד"ה אודו וכו' דסכי אהדר להו:

רבינו הננאל

פתני' כולה ר' עקיבא היא דמחייב לשעבר כלהבא וזו היא דרישא למעוטי הנשבע (שלא אוכל ואכל) [שאוכל ולא אכל] מלקות. וסיפא דקתני זו היא שבועת שוא שחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה פטור. זו היא דלא מייתי על שגגתה אלא היא פטור. אבל הנשבע אכלתי ולא אכלתי בשגגה חייב קרבן: ומה ראית מסתברא קאי בלהבא כו'. פי' רישא קאי בלהבא דקתני שלא אוכלנה כו' דהוא להבא מטעם שבועה שאוכל ולא אכל דהוא להבא. סיפא דקתני אם לא ראיתי גמל פורח באויר כו' דהוא לשעבר מטעם אכלתי ולא אכלתי דהוא לשעבר: **תרגי** שבועה שלא אוכל ואכל כל שהוא חייב דברי ר' עקיבא ג) כר' שמעון סבירא ליה דתני ר' שמעון כל שהוא למכות לא אמרו כזית אלא לקרבן כלומר האוכל מכל איסורין שבתורה כגון חלב ודם וכיוצא בהן אפילו אם אכל כל שהוא אבל קרבן אינו חייב עד שיאכל כזית. ואתינן למפשטא מהא דתנו אמרו לר' עקיבא היכן מצינו באוכל כל שהוא חייב כו' ודחינן ר' עקיבא לדברי הן דבגן קאמר להו לדידי בעלמא כר' שמעון סבירא ל. אלא לדידכו אודו לי מיהא הכא הואיל ומפרש בכל שהוא. ואמרו ליה רבנן לא. ופשטנא מדתני ר' עקיבא נבילות וטריפות כו' ואסיקנא אלא לאו ש"מ ר' עקיבא בעלמא כרבנן סבירא ליה דלא מחייב ליה אפילו מלקות אלא בכזית ש"מ: **פיסקא** אמרו לו לר' עקיבא היכן מצינו באוכל כל **שהוא שחייב שזה** חייב. ואקשינן ולא. והרי אוכל נמלה דלוקה משום שרץ השורץ. ודחינן בריה שאני כלומר נמלה בריה שלמה היא. והרי הנרנה מן התקדש דאפילו בפחות מכזית חייב. ודחינן בהקדש בעינן שוה פרוטה דחיובו משום תגאה היא. והרי מפרש כלומר הנשבע בפירוש לוכל פחות מכזית שחייב: ודחי' מפרש נמי כבריה דמי ס"ם דהיא השובה האי נמי אע"ג דהוא פחות מכשיעור כיון דפרישי אחשבה. **והרי עפר רבבל שהוא**. **א"ת עד דאיכא כזית שאין אכילה בפחות מכזית**

תפשוט

ג) נראה דחסר כאן וא"ל מיבעיא להו ר"ע כר"ש סבירא ליה וכו'.